

Mastergrad i Helsefagvitenskap: Prosjektets navn:

MAGEFØLELSE

Gravide kvinners virkelighet i spennet mellom medisinsk naturvitenskap og levd erfaring.

Om graviditet, kjønnsrett og sykefravær

Prosjektets bakgrunn og formål:

Gjennom mange år som jordmor har jeg møtt gravide som får svangerskapsomsorg på helsestasjonen. De befinner seg i en fase som vanligvis blir omtalt som den friskeste og mest vitale perioden i livet. Det er derfor et paradoks at majoriteten er, eller har vært sykemeldte i til dels lange perioder i svangerskapet. Det medfører at de blir borte fra arbeidsplassen - og dermed usynlige. Når gravidens levde liv i alt sitt mangfold omkodes til medisinsk diagnose, utøves en form for makt som jeg stiller meg spørrende til, og som i beste fall kan beskrives som "godt ment". Kan det tenkes at sykemelding av gravide utgjør en form for "oversettelse" av svangerskapsendringer til somatisk sykdom som erstatning for en helhetlig oppmerksomhet mot kvinnenens reelle hverdag?

Mulige årsaker til fraværet får stor oppmerksomhet i media. De gravide selv har meg bekjent i liten grad blitt spurt om sine erfaringer. Hvordan opplever de å fungere i jobben, og i hverdagen generelt? Er det i dagens arbeidsmarked "tillatt" å orke mindre uten å bli definert som syk? Er det noe de kunne tenke seg annerledes? Utgjør svangerskapet en arena der temaet snakkes om og vurderes i samråd med jordmor og/eller lege?

Det å skulle bli mor beskrives i vår kultur ofte som noe selvfølgelig og normalt, som meningen med livet, som naturlig og livsbejaende. Det ligger en antagelse om at kvinner har et iboende ønske om å få barn. Jeg har inntrykk av at for mange kvinner utgjør jobben en vesentlig del av deres identitet. De strever med å leve opp til et tidsriktig, dobbeltarbeidende kvinneideal. Forventningene til graviditet og svangerskap handler ikke lenger bare om fravær av sykdom, men i stor grad også om å føle seg bra, og ikke minst - ta seg godt ut. Strengt krav til selvdisciplin og tilpasning til kulturelle normer og koder driver oss stadig videre. Samtidig hylles det individuelle valget - det originale og enestående. Det er ikke uproblematisk at graviditet forstått på denne måten blir en type "prosjekt" der den enkelte måles etter i hvor stor grad hun har lyktes med å planlegge, kontrollere og regissere denne perioden i livet.

Forventningene er mange, men hvor er rettrettighetene?

Formålet med forskningsprosjektet er å la gravide selv få komme til orde. Hvordan opplever og erfarer de livet som gravide og yrkesaktive?

Metode

Prosjektet skal gjennomføres som en kvalitativ studie av "ønskebrev" for svangerskapet samlet inn fra 90 yrkesaktive, gravide kvinner ved ulike helsestasjoner i Østfold.

Kvalitativ metode er en vitenskapelig fremgangsmåte hvor tvetydighet og kompleksitet utgjør sentrale stikkord for å kunne sette seg inn i grunnleggende sider av menneskelig eksistens. Fordi jeg tror det er svært sammensatte årsaker til gravides sykefravær, og fordi jeg er nysgjerrig på hvorvidt det kan være underliggende, kulturelt bestemte oppfatninger bl.a om kjønn-og maktstrukturer som spiller inn, er metoden velegnet. Kvalitativ metode er valgt fordi den kvalitative tilnærmingen er begrunnet med opplevelsesfenomenenes meningsinnhold snarere enn deres utbredelse og styrke.

Datamaterialet består i tillegg til "ønskebrevene" av et ekspertintervju med Ebba Wergeland som ble foretatt i november 2009. Hun har i hele sin yrkeskarriere vært aktiv i den helse-og samfunnsfaglige diskursen om ulike velferdsordninger og var pådriver for og initierte tiltaket med Svangerskapsenger i 1988.

Resultat

Prosjektet er beregnet ferdig våren 2011 og vil bli publisert ved Universitetet i Oslo, Medisinsk seksjon, Institutt for Helsefagvitenskap.

Kontaktinformasjon

Ansvarlig for prosjektet er Liv Settli Brun, jordmor Moss helsestasjon, Kirkegt.14, 1530 Moss.

Tlf: 41655268

E-post: liv.settli.brun@moss.kommune.no eller livbrun@hotmail.com